

eurex

Słowo kluczowe Euroregionu Nysa

Lasy / Czysta Nysa / Komunikacja drogowa / Gospodarka / Turystyka /
Historia / Ochrona zabytków / Ochrona przed zagrożeniami, Bezpieczeństwo / Równość szans / Statystyka / Edukacja /
Biblioteki / Zdrowie publiczne / Ratownictwo medyczne / Edukacja, Współpraca uczelni wyższych w ERN

Niniejszy projekt dofinansowany jest
z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
za pośrednictwem Euroregionu Nysa.

Spis treści

Lasy	4
Czysta Nysa	6
Komunikacja drogowa	8
Gospodarka	10
Turystyka	12
Historia	14
Ochrona zabytków	16
Ochrona przed zagrożeniami, Bezpieczeństwo	18
Równość szans	20
Statystyka	22
Edukacja	24
Biblioteki	26
Zdrowie publiczne	28
Ratownictwo medyczne	30
Edukacja, Współpraca uczelni wyższych w ERN	32

Lasy w Euroregionie Nysa są znów zielone Osią styku trzech państw jest coraz bardziej czysta Nysa Łużycka Drogi transgraniczne muszą stanowić priorytet W drodze do wspólnego obszaru gospodarczego Koordynacja ruchu turystycznego jest niezbędna Dziesięć konferencji międzynarodowych, dziesięć wydawnictw Ochrona i pielęgnacja zabytków powinny być ogólnoeuropejską „marką“ Euroregionu Nysa Bezpieczeństwo nie jest wszystkim, lecz bez bezpieczeństwa wszystko jest niczym

Równość szans dla mężczyzn, kobiet i osób niepełnosprawnych Poszukiwanie wiarygodnych i porównywalnych danych Wspólna nauka pokonuje uprzedzenia i wzmacnia tożsamość Książki i biblioteki stanowią podstawowe elementy europejskiej integracji i współpracy Służby sanitarno-epidemiologiczne wymieniają informacje o narkotykach, AIDS i jakości wody Dla ratowników najważniejsze są wspólne ćwiczenia i wymienne kursy Mobilność studentów i pokonywanie bariery językowej

Lasy w Euroregionie Nysa są znów zielone

Lasy w rejonie styku trzech państw ulegały od lat 70-tych masowemu niszczeniu w wyniku zanieczyszczenia powietrza. Szczególnie dotknięte były Góry Izerskie i Karkonosze po polskiej i czeskiej stronie. Znaczne szkody były także widoczne w wyższych partiach Gór Żytawskich i w dolinie Nysy.

NIEMIECKI LEŚNIK
CHRISTOPH SCHURR

Kierownik Urzędu, Urząd Radcy Krajowego
w Bautzen, Nadleśnictwo Powiatowe

Przeszłość

Emisje z polskich i niemieckich elektrowni węglowych spowodowały duże szkody i wymieranie lasów, silne zakwaszenie gleb leśnych, znaczne utrudnienia dla zalesiania, zniszczenie krajobrazu, pogorszenie gospodarki wodnej i innych funkcji ekologicznych krajobrazu leśnego.

Grupa Lasy od początku zajmowała się ochroną przyrody w lasach, w szczególności ratowaniem zagrożonych ekosystemów i ga-

tunków. W pierwszych 10-ciu latach jej działalności na pierwszym planie była wymiana informacji nt. katastrofy ekologicznej oraz projekty związane z bezpośrednim usuwaniem szkód. Przykładowo, w 1998 roku opracowano Raport o stanie lasów w Euroregionie Nysa. W 2002 roku odbyła się 1. konferencja w Rotstein na temat Wapniowania ochronnego gleby. Referaty opublikowano we wspólnym wydawnictwie pokonferencyjnym.

Współczesność

Oprócz wielu własnych działań w zakresie kształcenia ekologicznego i promocji leśnej coraz częściej organizujemy także wspólne wydarzenia. ONZ ogłosiła rok 2011 Międzynarodowym Rokiem Lasów, co było dobrą podstawą dla wspólnych przedsięwzięć. Przykładowo, wspólna wycieczka grupy roboczej UE dotycząca leśnego materiału rozmnożeniowego (CZ-PL-D), Dolnośląski Festiwal Leśny we Wrocławiu (PL-D), Konferencja Leśna pn. Jak ucieka czas lasu i człowieka na zamku Frydlant połączona z otwarciem czesko-niemieckiej wystawy (CZ-D), Festiwal Dary Lasu w Lwówku Śląskim (PL-D) i inne.

Przyszłość

W kolejnych latach w ramach grupy Eurex Lasy należy rozwiązać kilka problemów me-

rytorycznych, takich jak gospodarcze wykorzystanie lasów, między innymi do celów dostarczania energii, jak również dyskusyjne podejście do cennych zasobów leśnych, np. obszarów NATURA 2000, które jest inne po stronie leśników a inne po stronie organów ochrony przyrody. Ważna jest również kwestia komunikacji, ponieważ niewystarczająca znajomość języka ojczystego partnerów utrudnia wzajemne zrozumienie.

Grupa robocza Lasy będzie dążyła do zintensyfikowania współpracy w ramach konkretnych projektów, np. stworzenie systemu ostrzegania przeciwpowodziowego, przeciwpożarowy nadzór lasów, monitoring szkód leśnych oraz szkód wyrządzanych przez zwierzę. Wspólnie chce między innymi sprawdzić możliwości finansowania społecznych, ekologicznych i kulturowych funkcji usługowych lasu, np. wypoczynku i turystyki, ochrony przyrody oraz zajmować się kwestiami wspólnej edukacji w tym zakresie.

Lasy w Euroregionie Nysa są znów zielone. Jako niemiecki leśnik wyrażam wielkie uznanie dla znaczących osiągnięć w dziedzinie kultury lasu, dokonanych przez naszych polskich i czeskich kolegów (Christoph Schurr, niemiecki leśnik)

Osia styku trzech państw jest coraz bardziej czysta Nysa Łużycka

Powietrza, wody i rozwoju przyrody na granicy zatrzymać nie można. Aktywne kształtowanie krajobrazu w regionach przygranicznych wymaga wspólnego podejścia do rozwiązywania problemów transgranicznych, które dotyczą przede wszystkim zanieczyszczenia powietrza i wody.

JAROSLAV HRÁDEK

Do 2004 roku referent w Departamencie Ochrony Środowiska Urzędu Krajowego Kraju Libereckiego, obecnie zewnętrzny współpracownik Euroregionu Nysa

Kanalizacje, oczyszczalnie ścieków

Przed powstaniem Euroregionu Nysa, Nysa Łużycka należała do najbardziej zanieczyszczonych rzek w Europie Środkowej. Grupa powstała w 1994 roku na I Międzynarodowej Konferencji Czysta Nysa w Zgorzelcu. Jej działalność skierowana jest przede wszystkim na

działania na rzecz czystości wody w Nysie Łużyckiej, ochronę przeciwpowodziową oraz system ostrzegania przed awaryjnym zanieczyszczeniem Nysy Łużyckiej, naturalne zarybianie rzeki (monitoring), działania w zakresie ograniczania rozprzestrzeniania się roślin inwazyjnych wzdłuż rzeki, public relations. Głównym przedmiotem pracy grupy roboczej Czysta Nysa było również wspomaganie budowy oczyszczalni ścieków oraz systemów kanalizacyjnych w gminach, polegające na opiniowaniu projektów składanych przez gminy pod kątem wpływu transgranicznego oraz potencjalnego współfinansowania ze środków unijnych. Budowa lub odbudowa oczyszczalni ścieków prowadzi do zmniejszenia zanieczyszczenia rzeki, a tym samym do poprawy stanu środowiska. Dzięki temu możliwe jest wykorzystanie Nysy Łużyckiej do celów rekreacyjnych, uprawiania sportu oraz po uzdatnieniu wody do zaopatrzenia miast w wodę pitną.

Ochrona przeciwpowodziowa

Na przestrzeni ostatnich 15 lat region nawiedzały częste powodzie, powodujące ogromne straty materialne mieszkańców, gmin, Skarbu Państwa oraz przedsiębiorstw. Z inicjatywy członków grupy roboczej opracowano wspól-

ny system ostrzegania w sytuacjach zagrożenia powodziowego, który polegał początkowo w wysyłaniu informacji faksowych za pośrednictwem państwowych straży pożarnych w Libercu, Lubaniu i Zittau. Opracowany system bezpośredniego połączenia transgranicznego zadziałał w czasie powodzi w 1997 roku oraz w latach kolejnych (2002) bardzo sprawnie. Wraz z rozwojem technologii informatycznych (internet) system stopniowo udoskonalano i rozbudowano o przekazywanie informacji nt. awarii, które mogą w niekorzystny sposób wpłynąć na jakość wody w Nysie Łużyckiej i jej dopływach. W wyniku ostatniej gwałtownej powodzi z sierpnia 2010 roku pojawia się konieczność kolejnego udoskonalenia systemu ostrzegania oraz nawiązania bardziej ścisłej współpracy z grupą Zarządzanie kryzysowe.

W ramach współpracy polsko-czeskiej grupa robocza przyczyniła się do znacznego ograniczenia wpływu mętnych wód z hałd kopalni Turów na tereny gminy Višňová w czasie obfitych opadów i powodzi.

Nowe zarybianie Nysy

Po początkowym monitoringu rybostanu w Nysie Łużyckiej na terenie Republiki Czeskiej, przeprowadzonym w latach 1994-1995,

Wybrane projekty transgraniczne realizowane w zakresie kanalizacji i oczyszczalni ścieków: Oczyszczalnie ścieków dla gmin Rumburk – Seifhennersdorf – Varnsdorf, Lückendorf - Petrovice i Pieńsk/Deschka. Kolektor kanalizacyjny i oczyszczalnia ścieków dla Jablonca nad Nisou i Liberca, oczyszczalnia ścieków w Chrastavie, Hrádku nad Nisou, Frýdlancie, Novým Městě pod Smrkem, Hejnicach. Po stronie niemieckiej zbudowano 34 oczyszczalnie (Reichenbach, Rietschen, Zittau, Weißkeißel, Görlitz i inne) a w Polsce w Zgorzelcu, Lubaniu, Zawidowie, Bogatyni oraz zrealizowano projekt w zlewni Czerwonej Wody.

w okresie 1999-2011 w ramach wspólnego czesko-niemieckiego projektu ponownie monitorowano zasiedlenie rzeki przez faunę i ryby. Po przeprowadzonych badaniach stwierdzono występowanie 32 gatunków ryb, opracowano propozycję kolejnych działań mających na celu poprawę środowiska życia ryb oraz bezkręgowców (usuwanie barier migracyjnych oraz ewidencja kolejnych źródeł zanieczyszczenia). Badania wykazały zasadność i wysoką skuteczność komunalnych oczyszczalni ścieków, zbudowanych w ostatniej dekadzie XX wieku w dorzeczu Nysy Łużyckiej na terenie wszystkich trzech państw.

W 2004 roku działalność grupy skupiała się na sprawdzaniu drożności rzek dla ryb łososiowatych na obszarze Polski i Niemiec. Z ogólnej liczby 42 jazów tylko 21 ma przejścia dla ryb. Udrożnienie Nysy Łużyckiej na całej jej długości przewidywane jest do 2021 roku. Przeprowadzono przebudowę jazu walcowego w Zittau oraz budowę stopnia, który umożliwi już migrację ryb w górnej części rzeki, czyli również na terenie Czech.

Rośliny inwazyjne w dorzeczu Nysy Łużyckiej

W ramach grupy roboczej wspierane są projekty dotyczące monitoringu i likwidacji roślin inwazyjnych w zlewni Nysy Łużyckiej (barszcz Mantegazziego - *Heracleum mantegazzianum* oraz rdestowiec - *Reynoutria sp.*, rudbekia naga - *Rudbeckia laciniata*, niecierpek gruczołowaty - *Impatiens glandulifera* i in.). Z powodu stosowania odmiennych metod likwidacji i zapobiegania rozprzestrzenianiu się tych roślin, nadal nie udaje się ograniczyć w pełni występowania tych roślin w regionie.

Turystyczne udostępnienie Nysy Łużyckiej

Traktując Nysę Łużycką jako ważny korytarz biologiczny, należy podczas realizacji przedsięwzięć turystycznych dbać o jego maksymalną ochronę. Turystyczne udostępnienie Nysy Łużyckiej wspierane jest dzięki wielo-

letnim przedsięwzięciom. Od 2000 roku organizowane jest wydarzenie pn. Poselstwo Nysy. Najważniejszym wydarzeniem była Ekspedycja Nysa zorganizowana w 2002 roku w uzgodnieniu z burmistrzami miast leżących wzdłuż Nysy Łużyckiej aż do jej zbiegu z Odrą. Od 2001 roku na odcinku Proseč nad Nisou – Hrádek nad Nisou organizowany jest Maraton Nysa.

Spojrzenie w przyszłość

W kolejnych latach działalność grupy roboczej Czysta Nysa będzie skupiać się na współudziale w tworzeniu koncepcji likwidacji ścieków we wszystkich gminach na terenie zlewni, kontroli wszystkich bezpośrednich i pośrednich źródeł zanieczyszczeń oraz na działaniach na rzecz poprawy jakości wody. Między innymi także na dalszym doskonaleniu wspólnego systemu ostrzegania przed powodzią oraz awariami.

Drogi transgraniczne muszą stanowić priorytet

W 1989 roku na terenie Euroregionu Nysa było dziewięć przejść granicznych, w roku 2011 ponad sześćdziesiąt.

ZBIGNIEW JAKIEL

Przewodniczący Rady Powiatu, Wicestarosta Jeleniogórski

Grupa robocza Komunikacja drogowa jest najstarszą na terenie ERN. Powstała na pierwszym posiedzeniu Rady Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa w dniu 21.12.1991 r. Początkowo grupa ta otrzymała nazwę Planowanie regionalne, infrastruktura, komunikacja. Pierwsze lata wiązały się głównie z wypracowywaniem nowego spojrzenia na drogi, które dotychczas ulokowane były w peryferyjnych częściach Polski, Czech i Niemiec. Region

trójstoku tych państw nie należał wówczas do rozwiniętych transportowo terenów. Powstanie Euroregionu Nysa pozwoliło zmienić ten stan. Mimo, iż w dalszym ciągu przejścia graniczne stanowiły fizyczną przeszkodę, to stopniowo obszar Euroregionu Nysa poprawiał dostępność komunikacyjną. (W 1989 roku na terenie Euroregionu Nysa było dziewięć przejść granicznych, w roku 2011 już ponad sześćdziesiąt). Wejście w grudniu 2007 roku układu z Schengen spowodowało, iż kwestie przejść nie są już priorytetem, jednakże granice państwowe administracyjnie istnieją. Najważniejszym efektem planistycznym grupy roboczej Komunikacja drogowa stała się Koncepcja rozwoju komunikacji wykonana przez stronę polską i w kooperacji z pozostałymi stronami w roku 2000. Od tego czasu co kilka lat aktualizowana jest trójstronna mapa inwestycji drogowych.

Działania w latach 1991-2000 oraz w latach 2001-2011

- Strona niemiecka (wybrane):
- odcinki autostrady Drezno – Ludwigsdorf, w roku 1999 cały odcinek został oddany do użytku,
- obwodnica północno-zachodnia Görlitz,

- północno-wschodnia obwodnica Reichenbach,
- drogi nad Szprewą na trasie Neustadt-Bo-xberg wraz z południową obwodnicą tego miasta.

Strona polska (wybrane)

- W dwóch etapach zbudowano odcinek autostrady Zgorzelec – Krzyżowa (A4),
- obwodnica Bolesławca,
- estakada i północna obwodnica Jeleniej Góry w ciągu drogi nr 3,
- modernizacja kilkunastu dróg wewnątrz miasta Jelenia Góra,
- obejście zbiornika Sosnówka,
- modernizacja w ciągu drogi nr 359 Lubań – Miłoszów,
- obwodnica Olszyny w ciągu drogi Jelenia Góra – Zgorzelec,
- obwodnica Radoniowa,
- głębokie remonty w części połączenia Świeradów Zdrój – Szklarska Poręba,
- modernizacja połączenia drogowego Zgorzelec – Bogatynia.

Podsumowanie i wnioski

Grupa robocza Komunikacja drogowa była inspiratorem ogromnej ilości inicjatyw inwestycyjnych, które zasadniczo zmieniły warunki komunikacji na obszarze Euroregionu Nysa.

Co nowego zbudowano po stronie czeskiej (wybrane): Inwestycje drogowe skoncentrowane były na remontach nawierzchni głównych dróg, a także na zakończeniu lub kontynuacji robót na drogach: R 35, północna obwodnica Novego Boru, przebudowa systemu drogowego w Studance, przebudowa drogi w okolicy zbiornika Souš, obwodnica kopalni piaskowca w miejscowości Horní Rásnice, wschodnia obwodnica Rumburka.

W oczywisty sposób ani ona, ani sam Euro-region nie realizował inwestycji drogowych, te działania prowadziły podmioty właścicielskie. W tym względzie podsumowanie 20 lat istnienia Euroregionu Nysa w zakresie komunikacji drogowej, czy np. przejść granicznych, wypada bardzo pozytywnie. Równocześnie kwestie dróg i mostów są zadaniem nieustającym, a w warunkach współpracy transgranicznej koniecznym. Wiele ważnych inicjatyw jest w trakcie realizacji, wiele czeka na działania inwestycyjne. W codziennym euroregionalnym życiu obok głównego czynnika destabilizującego drogi – czyli czasu, są zjawiska wyjątkowe, wśród których powodzie mają szczególnie destrukcyjne oddziaływanie. W sytuacji zagrożenia powodziowego główną rolę odgrywa obrona ludzi, zwierząt, środowiska...Trudniej zmobilizować się do usuwania skutków takich zdarzeń po ustąpieniu bezpośredniego zagrożenia w infrastrukturze. Z tego względu w kolejnych latach drogi powinny być w dalszym ciągu priorytetem dla Euroregionu Nysa.

W drodze do wspólnego obszaru gospodarczego

Euroregion Neisse-Nisa-Nysa (ERN) ma 13.254 km² powierzchni całkowitej i ponad 1,5 miliona mieszkańców. Posiada 14 uniwersytetów i szkół wyższych. Dzięki temu oferuje doskonałe warunki dla innowacyjnych usług w zakresie badań i rozwoju.

HOLM GROSSE

Menedżer Marketing-Gesellschaft
Oberlausitz-Niederschlesien mbH

W Euroregionie Neisse-Nisa-Nysa (ERN) w minionych latach odbywały się intensywne procesy euroregionalizacji i współpracy transgranicznej. Powstało wiele partnerstw, które odczuwalnie wspierają i aktywizują wspólny wzrost regionu zarówno w obszarze kulturalno-społecznym, jak i edukacyjnym i gospodarczym. Głównym zadaniem grupy roboczej Gospodarka jest nawiązywanie i wspieranie odpowiednich działań przedsiębiorców.

Obszar gospodarczy i rekreacyjny

ERN ma 13.254 km² powierzchni całkowitej i ponad 1,5 miliona mieszkańców. Posiada 14 uniwersytetów i szkół wyższych. Dzięki temu oferuje doskonałe warunki dla innowacyjnych usług w zakresie badań i rozwoju. Dzięki kulturowej różnorodności oraz wspólnej historii i teraźniejszości Saksończyków, Czechów, Ślązaków i Serbołużyczan i ich wielojęzyczności (niemiecki, czeski, polski, serbołużycki) na styku trzech państw, po ponownym zjednoczeniu Europy, wykształciła się bardzo ścisła współpraca, która niesie ze sobą korzyści zarówno w dziedzinie turystyki, jak i kultury czy gospodarki. Region jawi się także jako most dla łączącej się Europy. W znacznym stopniu dzięki Europa-Miastu Zgorzelec – Görlitz.

Euroregion dysponuje bogatą ofertą w zakresie szkolnictwa wyższego. Są tu także liczne małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) oraz rosnące branże kluczowe, takie jak budowa maszyn i przemysł metalowy. Ponadto, ERN oferuje wysoką jakość życia i wypoczynku. Powstały znaczące sieci przedsiębiorstw (także transgraniczne), w których łączy się i stale rozwija kompetencje, w których wspólnie zdobywa się rynki i buduje strategie rozwoju. We współpracy z regionalnymi placów-

kami edukacyjnymi i badawczymi oraz przy wsparciu podmiotów publicznych i jednostek administracyjnych wykorzystuje się potencjał innowacyjny partnerów dla kreatywnego projektowania produktów i wprowadzania ich na rynek.

Kapitał ludzki i rozwój kadry specjalistycznej

Zorientowane na potrzeby regionu kształcenie i doskonalenie zawodowe fachowców należy postrzegać jako podstawowy warunek dalszego rozwoju gospodarczego i kształtowania młodego, dynamicznego regionu. Za największe przeszkody uważa się nadal jeszcze niskie kompetencje językowe oraz problemy z porozumiewaniem się w sąsiednim kraju. Właśnie w tej dziedzinie należy kłaść duży nacisk na edukację w zakresie kompetencji euroregionalnych, aby dobrze przygotować ludzi do wejścia na wspólny rynek pracy w euroregionie. Z tego powodu partnerstwa w zakresie działań na rzecz dzieci i młodzieży stanowią ważną przesłankę wspólnego wzrostu ERN.

Nagroda Innowacji Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa W 2012 roku już po raz dziewiąty w ERN przyznano trójstronną Nagrodę Innowacji w kategoriach Best Innovation, Best Partnerschip i Best Student's Innovation. W pierwszej kategorii wyróżniane są projekty produktów i technologii, które są innowacyjne i ekonomicznie dobrze ułożone na rynku, w drugiej są oceniane transgraniczne partnerstwa kooperacyjne, w trzeciej zaś nagradzane są innowacje studentów mające znaczenie dla gospodarki euroregionu.

Przyszłe zadania grupy roboczej Gospodarka

ERN stwarza szanse skompensowania niedogodności wynikających z przygranicznego położenia poprzez wspólne wykorzystywanie zasobów, wspólne badania w zakresie produktów i zdobywanie nowych rynków. Dzięki ukierunkowanemu rozwojowi kompetencji euroregionalnych, region daje możliwość kształtowania wielojęzycznej przestrzeni życiowej, co w kontekście dalszego zbliżania się europejskich przestrzeni gospodarczych i życiowych oraz zintensyfikowanego działania na rynkach światowych okaże się atutem lokalizacyjnym. Kompetencje językowe i know-how interkulturowy będą w przyszłości w jeszcze bardziej, niż dotychczas, zdecydowany sposób wpływać na sukces gospodarczy.

Głównym celem jest poprawa konkurencyjności Euroregionu poprzez: skupienie się na centralnych obszarach działalności, zdefiniowanie branż kluczowych i ekonomicznych oraz źródeł rozwoju, jak również strategiczne pozycjonowanie w kierunku biegunów wzrostu i europejskich centrów gospodarczych.

Koordinacja ruchu turystycznego jest niezbędna

Wraz z tworzeniem nowych struktur w naszych krajach konieczność transgranicznej współpracy w zakresie turystyki okazywała się niezbędna, ważna i bardzo potrzebna. Rozwój ruchu turystycznego w naszym regionie stał się jednym z istotnych czynników rozwoju gospodarczego całego euroregionu.

WOLFGANG MICHEL

Prezes Touristische Gebietsgemeinschaft Neisseland, e.V.

Kompleksowa troska o turystów i gości regionu wymagała szerokiej wiedzy o regionie, przede wszystkim w wymiarze transgranicznym. Dostrzegając te wymaga-

nia, niemieccy i polscy przedstawiciele branży turystycznej spotkali się już w 1990 roku w celu wymiany informacji o strukturach i ofertach turystycznych sąsiedniego kraju. Na tej podstawie, wraz z utworzeniem Euroregionu Nysa w 1991 roku, utworzono wspólną, trójstronną grupę roboczą *Turystyka* także z udziałem czeskich partnerów.

Działalność grupy roboczej skupiała się najpierw na szerokiej wymianie informacji o ofertach turystycznych i wydawaniu wspólnych materiałów informacyjnych w trzech, względnie czterech wersjach językowych. Pierwszym wspólnym transgranicznym wydawnictwem były *Osobliwości Euroregionu Nysa*.

Wydawnictwo to stanowiło między innymi podstawę wspólnej prezentacji na targach turystycznych w Pradze, Brnie i Jeleniej Górze. Wydawnictwo było również przez wszystkich trzech partnerów wykorzystywane na innych dużych prezentacjach turystycznych, jak np. ITB w Berlinie, w celu zaprezentowania naszego regionu. Kolejne wspólne publikacje

poświęcone były konkretnym tematom, np. budowlom sakralnym w euroregionie.

Prócz działań promocyjnych wiele uwagi poświęcano także kwalifikacjom osób pracujących w branży turystycznej w Euroregionie Nysa. W ramach posiedzeń i wspólnych konsultacji, między innymi z kierownikami informacji turystycznych naszego euroregionu, można było stale podnosić jakość usług turystycznych. We współpracy z Hochschule Zittau/Görlitz, na kierunku Turystyka opracowano katalog informacyjny dla placówek informacji turystycznej z obszaru euroregionu, który dzisiaj stanowi podstawę połączenia ich w sieć elektroniczną.

Pojedyncze działania, mające na celu poprawę infrastruktury na tych terenach, wymagały wspólnej i długoterminowej strategii rozwoju turystyki dla całego euroregionu. Z inicjatywy grupy roboczej Turystyka opracowano motyw przewodni współpracy Euroregionu Nysa w tym zakresie na okres około dziesięciu lat. Dzięki temu Euroregion dysponuje materiałem strategicznym dla dalszego

rozwijania współpracy w dziedzinie turystyki. Był to równocześnie przykład transgranicznej współpracy turystycznej dla innych euroregionów. Dokument ten dotyczy przykładowo rozbudowy sieci turystycznych szlaków pieszych i rowerowych, między innymi *Szlaku rowerowego Odra-Nysa*.

W ostatnich pięciu latach współpraca koncentrowała się także na takich projektach jak *Nowy Szlak Grzbietowy* wzdłuż polskiej, czeskiej i niemieckiej granicy, zabytki sakralne w ramach *Via Sacra* oraz uczestnictwo na targach turystycznych w Jabloncu nad Nisou, Jeleniej Górze i Górnych Łużycach.

W związku z możliwością realizacji wyłącznie dwustronnych projektów i przy uwzględnieniu składu osobowego, szczególnie po czeskiej i polskiej stronie, działalność grupy roboczej *Turystyka* w ostatnich dwóch latach stosunkowo się skomplikowała. Jednakże dla skutecznej i przede wszystkim koniecznej koordynacji rozwoju turystyki na terenie całego Euroregionu Nysa ta grupa robocza ma ogromne znaczenie.

Dziesięć konferencji międzynarodowych, dziesięć wydawnictw

Centrum koordynacyjne i wystawiennicze Brána Trojzemí w Hrádku nad Nisou powinno być centralnym miejscem przyszłej sieci muzealnej całego euroregionu. To także miejsce, w którym również inne grupy robocze Euroregionu Nysa mogłyby prezentować wyniki swojej pracy.

MARIUSZ WINZELER

Dyrektor
Muzea Miejskie w Zittau

Dnia 20 listopada 1992 roku utworzono w Libercu Komisję historyczną Akademickiego Centrum Koordynacyjnego Euroregionu Nysa, będącą przewodniczką grupy roboczej Historia. Podlegając sekcji naukowej Współpraca multikulturowa Akademickiego Centrum Koordynacyjnego w Euroregionie Nysa, grupa miała trzy podstawowe cele:

1. aktywizacja prac badawczych nad historią regionu
2. wymiana myśli naukowej w formie konferencji
3. publikowanie artykułów konferencyjnych w formie opracowań zbiorowych.

Uzgodniono, że co roku będzie organizowana jedna konferencja poświęcona historii regionu, w miarę możliwości w nawiązaniu do rocznic historycznych. Pomimo, że w krótkich odstępach czasu musieliśmy wykonać mnóstwo pracy, udało nam się w okresie od 1993 do 1996 roku przeprowadzić cztery konferencje i opublikować ich wyniki.

Grupa robocza Historia podczas 19 lat swojego istnienia zorganizowała dziesięć międzynarodowych konferencji. Wszystkie referaty opublikowano w materiałach pokonferencyjnych, co stanowi wyraz efektywnej pracy. Sukces ten osiągnięto, zdaniem członków grupy, w szczególności dzięki trzem aspektom:

1. Rdzeń grupy stanowiło tylko trzech, później sześciu członków. Jako historycy byli nie tylko szanowanymi specjalistami, lecz w krótkim czasie stali się także prawdzi-

wymi przyjaciółmi. Dzięki temu łatwiej było budować mosty i skupiać kolejnych ekspertów (Rudolf Anděl, dr. Marian Iwane, Volker Dudeck, ówczesny dyrektor Miejskich Muzeów w Zittau, później Milan Svoboda, lub Marius Winzeler).

2. Pomysły nie tylko się pojawiały, lecz były także realizowane. Główna tematyka konferencji była wspólnie przekształcana w wykonalne koncepcje. Następnie czeska, polska lub niemiecka strona przejmowała główną odpowiedzialność za finansowanie i organizację konferencji oraz wydanie materiałów pokonferencyjnych.
3. Po czeskiej i niemieckiej stronie udało się zapewnić ciągłość członków grupy. Osiem spośród dziesięciu konferencji było zorganizowanych przez te same osoby.

Perspektywy grupy roboczej Historia

Trójstronne konferencje poświęcone historii powinny być w przyszłości filarem działalności komisji, podobnie jak wydawanie materiałów pokonferencyjnych. Ciągłość pracy grupy jest ważna dla wymiany myśli naukowej oraz transgranicznej komunikacji. Wzmacnianie

tożsamości regionalnej poprzez poruszanie ważnych tematów i dyskusje naukowe powinno być w dalszym ciągu rozbudowywane i pogłębiane.

Ważnym działaniem w kolejnych latach będzie inicjowanie i merytoryczne nadzorowanie publikacji. We współpracy z przedstawicielami grupy Edukacja i Biblioteki należy opracować trójstronne wydawnictwa pogładowe o transgranicznej historii Euroregionu Nysa. Powinny one mieć solidne fundamenty naukowe, ale przede wszystkim charakter popularno-naukowy i być skierowane do szerokiego grona odbiorców. Możliwe powinno być także ich wykorzystanie np. w szkołach.

Centrum koordynacyjne i wystawiennicze Brána Trojzemí w Hrádku nad Nisou powinno być centralnym miejscem przyszłej sieci muzealnej całego Euroregionu. Dotyczy to współpracy doradczej przy opracowywaniu koncepcji wystaw i wydarzeń, jak też wykorzystywania tego miejsca do spotkań w szczególności samej grupy Historia, jak również jako miejsca, w którym inne grupy robocze Euroregionu Nysa także mogłyby ze swoimi partnerami prezentować wyniki swoich prac.

Ochrona i pielęgnacja zabytków powinny być ogólnoeuropejską „marką” Euroregionu Nysa

Sytuacja zabytków na obszarze ERN w latach 1991 — 2011 uległa radykalnej poprawie. Mimo to, oceniając swoje kilkunastoletnie doświadczenia oraz dotychczasowy dorobek, nasza grupa robocza daleka jest od poczucia pełnej satysfakcji.

JACEK JAKUBIEC

Koordynator
Euroregion Nysa

W memorandum konferencji „Dreiländereck” (maj 1991 r.) wśród głównych celów eksponowano poprawę stanu środowiska, tak przyrodniczego jak i kulturowego. Było to zrozumiałe, gdy przypomnieć stan ekologicznej i kulturowej degradacji tych ziem, po dziesięcioleciach komunizmu. Dla politycznych decydentów były to dalekie peryferia położone gdzieś na obrzeżach NRD, CSRS i PRL, nadające się głównie do bezwzględnej przemysłowej eksploatacji.

Cierpiała przyroda, chorowali ludzie, ginęły zabytki. W tym kontekście ochrona i pielęgnacja zabytków musiały stać się jednym z kluczowych priorytetów w strategicznej misji Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa.

Retrospekcja 1991 — 2011

Pierwszą w ERN okazję do spotkania konserwatorów zabytków stworzyła niemiecka firma „Desovag”, organizując w r. 1992 w Żytawie konferencję poświęconą ochronie zabytków architektury drewnianej. W tym czasie na terenie euroregionu przybyło wielu przedstawicieli różnych środowisk związanych z ochroną dóbr Kultury. Grupa robocza Ochrona zabytków powstała w Dworze Czarne w dniu 13.09.1995 r.

Regularne, trójstronne posiedzenia (średnio 3 razy w roku) grupa stara się każdorazowo organizować w innym obiekcie zabytkowym, co pozwala wzbogacać swoją wiedzę o zabytkach sąsiadów a ponadto umożliwia bezpośrednią wymianę praktycznych doświadczeń czeskich, saksońskich i polskich specjalistów. Na przestrzeni 16 lat swego działania grupa robocza Ochrona zabytków odbyła 46 formalnych posiedzeń. Niezależnie od tego, członkowie grupy uczestniczyli w trudnej dziś do wyliczenia ilości narad,

impres, konferencji, seminariów i tym podobnych zdarzeń, związanych z problemami zabytków.

Tematyka działań grupy roboczej Ochrona zabytków wynika z trzech wyzwań:

1. Skuteczna ochrona w interesie przyszłych pokoleń materialnych dóbr kultury, zwłaszcza o cechach unikatowych jak domy przysłupowe
2. Budowanie nie tylko społecznej wrażliwości na los zabytków, ale także świadomości ich znaczenia dla ekonomiki rozwoju w wymiarze lokalnym
3. Rozwój i stała profesjonalizacja potencjału fachowego dla potrzeb sanacji i pielęgnacji zabytków, zwłaszcza w tradycyjnych zawodach budowlanych na poziomie rzemieślniczym.

Strategia na lata 2012 — 2020

Sytuacja zabytków na obszarze ERN w latach 1991- 2011 uległa radykalnej poprawie. Mimo to, oceniając swoje kilkunastoletnie doświadczenia oraz dotychczasowy dorobek, nasza grupa robocza daleka jest od poczucia pełnej satysfakcji. Nie tylko dlatego, iż w roku 2010 zostaliśmy doświadczeni przez powódź, która dokonała spustoszenia wśród domów przysłupowych, zwłaszcza w Bogatyni. Rów-

Ważne inicjatywy grupy Ochrona zabytków: Publikacja cyklu broszur popularyzujących dziedzictwo kultury ERN (kościół, pałace, muzea, architektura ludowa, kuchnia narodowa). Poczynając od 1998 roku wspólny udział w specjalistycznych targach konserwatorskich Denkmal w Lipsku. Realizacja projektu „Dziedzictwo Kultury - Tożsamość - Dialog” (Poczdą, Wenecja, Liberec, Görlitz, Jelenia Góra, 2005-2006). Powstanie trójnarodowego projektu pod hasłem Kraina Domów Przysłupowych (Ebersbach, czerwiec 2003 r.) a następnie zatwierdzenie przez Prezydium ERN strategicznej koncepcji rozwoju regionu pod tym samym hasłem (Żytawa, październik 2007 r.). Coroczne imprezy w ramach Dni Otwartych Domów Przysłupowych (ostatnia niedziela maja, poczynając od r. 2008).

nocześnie to uświadomiło nam, iż nasz Euro-region choć jest już okrzepłą i dobrze funkcjonującą wspólnotą, niestety nie jest przygotowany do skutecznego niesienia pomocy tam, gdzie jest ona pilnie potrzebna.

Grupa robocza Ochrona zabytków pragnie więc zarekomendować Radzie Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa:

1. Ochrona i pielęgnacja dóbr kultury może i powinna stać się rzeczywistym priorytetem, a w efekcie także ogólnoeuropejską „marką” naszego Euroregionu.
2. Konieczne jest możliwie pełne zdiagnozowanie stanu i kondycji nie tylko samych zabytków w ERN, ale też sił i środków, jakich one wymagają.
3. Pierwszeństwo i skoncentrowanie uwagi winno dotyczyć potrzeb projektu Krainy Domów Przysłupowych.
4. Zapewnienie funduszy na ochronę zabytków w budżecie Unii Europejskiej na lata 2014 — 2020.

Bezpieczeństwo nie jest wszystkim, lecz bez bezpieczeństwa wszystko jest niczym

Styk granic Niemiec, Czech i Polski to wyjątkowe miejsce geopolityczne, na które składają się potencjały współpracy, ale i potencjały zagrożeń. Wydarzenia z ostatnich lat unaoczniają skalę problemu i jednocześnie dowodzą potrzeby wzajemnej współpracy transgranicznej na tym obszarze.

MACIEJ GAŁĘSKI

Koordynator
Euroregion Nysa

Sytuacja wyjściowa

Wspólna rzeka graniczna między Polską a Niemcami – Nysa Łużycka, ze źródłami w Czechach, wielokrotnie na przestrzeni ostatnich lat powodowała zagrożenia nie tylko dla terenów bezpośrednio przyległych, ale w całym systemie zlewni. Z tego względu powodzie występujące na obszarze Euroregionu Nysa charakteryzują się gwałtownością i dynamiką zjawisk. Skutkuje to określonymi utrudnieniami dla mieszkańców i odpowiednich służb, stawiając bardzo duże wymagania w zakresie koordynacji i szybkości działania.

Obok zagrożeń powodziowych obszar ten

narażony jest na różnego rodzaju skażenia i zagrożenia cywilizacyjne.

Zagrożeniem są również sfery weterynaryjna oraz sanitarna. Pożary i skażenia mają negatywny wpływ na środowisko naturalne, a także na jakość życia mieszkańców oraz funkcjonowanie różnych gałęzi gospodarki i rolnictwa.

Innym rodzajem zagrożeń jest sfera cywilizacji i oddziaływania społecznego w postaci przestępczości. W latach 1991-2007 granice w znacznie większym stopniu stwarzały utrudnienia dla przestępczości transgranicznej, a obok służb policyjnych i prokuratorskich w przeciwdziałanie i ściganie włączały się służby graniczne. Przestępczość celna była jednym z najistotniejszych składników całej przestępczości przygranicznej.

Wejście Polski i Czech 21.12.2007 r. do strefy Schengen zasadniczo zmieniło kwestię odpraw granicznych. Spowodowało to automatycznie niepewność mieszkańców strony niemieckiej, która spodziewała się wzrostu przestępczości. Obawy te nie potwierdziły się jednak, m.in. z powodu bardzo dobrej współpracy kompetentnych podmiotów, takich jak np. policja.

Powstanie grupy roboczej

Zapobieganie zagrożeniom transgranicznym musiało zostać oparte na bezpośredniej współpracy transgranicznej wszystkich, nie

tylko prawnie kompetentnych podmiotów, ale również organizacji pozarządowych i mieszkańców. Grupa robocza *Ochrona przed zagrożeniami. Bezpieczeństwo* powstała 21.12.1991 roku. W toku swojej działalności grupa ta ulegała przekształceniom tematycznym, większy nacisk na przestępczość ze szczególnym akcentem na policję z biegiem lat został zastąpiony przez priorytety dotyczące zarządzania kryzysowego. Efektem stało się rozdzielenie w dniu 28.02.1998 r. na dwie grupy *Ochrona przed katastrofami* i *Bezpieczeństwo*.

W tym pierwszym przypadku główna aktywność przypadała strażom pożarnym, zaś w drugim policji, a zwłaszcza Międzynarodowemu Stowarzyszeniu Policji (IPA). Po pierwszych latach ideowego podejścia do bezpieczeństwa oraz potrzeby bezpośredniej współpracy, zaczęto definiować konkretne wymogi tej współpracy. Powódź w roku 1997 wyzwoliła znacznie większy nacisk społeczny, medialny i polityczny na uregulowania służące łatwiejszej i szybszej transpozycji informacji do sąsiedniego kraju oraz na bardziej skuteczną kooperację służb bezpieczeństwa.

Euroregion Nysa był jednym z inicjatorów umów międzynarodowych, argumenty lokując przede wszystkim na realnych doświadczeniach i wielu działaniach ćwiczeniowych. W kolejnych sześciu latach podpisano stosowne akty prawne dla kooperacji polsko-niemieckiej i polsko-czeskiej. Były to

ważne i konieczne dokumenty dające fundamenty służbom, inspekcjom i strażom. Mankamentem stała się długa ścieżka legislacyjna powodująca, że przez kolejne lata oczekiwano na umożliwienie współpracy.

Powodzie pokazały braki w ustawodawstwie

Na *Forum Bezpieczeństwa w Bautzen* w roku 2007 podpisano porozumienie dla tworzenia wspólnego systemu zarządzania i reagowania kryzysowego – tzw. *Dokument Akcji*. Jak cenne były inicjatywy euroregionalne dążące do zmian, udowodniła tragiczna powódź na trójstyku w roku 2010. Zadziałał bardzo klasyczny mechanizm szybkiego rozwoju zdarzeń, dla którego nie przewidziano miejsca w regulacjach. Mimo, iż wszystkie służby zareagowały zgodnie ze swoimi wytycznymi, to unaoczniono wszystkim, iż w przypadku obszaru Euroregionu Nysa trzeba wypracować inne zasady zarządzania kryzysem. Obecnie trwają prace nad nowymi regulacjami. W ostatnim okresie wśród priorytetów z zakresu zarządzania kryzysowego pojawiła się także idea wpisania prewencji jako jednego z głównych kierunków w przyszłości.

Obok koniecznych aktualizacji norm prawnych coraz większego znaczenia nabiera kwestia edukacji społeczeństwa. Równocześnie na bazie ostatnich doświadczeń powodziowych coraz aktywniej wdraża się system szkoleń dla dorosłych, osób związanych z administracją i służbami. Konieczne jest również wsparcie dla inicjatyw edukacyjnych, w tym Konkursu *Uczę się bezpiecznie żyć*.

Rodzaje współpracy w zakresie bezpieczeństwa:
W warunkach górskich (współpraca Karkonoskiej Grupy GOPR i Horskiej Służby). **W zakresie służb organów ścigania i sprawiedliwości** (Policja, Straże Miejskie, Prokuratura, Straż Graniczna, Straż Celna). **W zakresie ratownictwa** (Straże Pożarne, Pogotowie Ratunkowe). **W administracji** (zarządzanie kryzysowe w samorządach i w strukturach rządowych).

Równość szans dla mężczyzn, kobiet i osób niepełnosprawnych

Wprowadzenie równych szans we wszystkich dziedzinach polityki stanowi długotrwały wkład w uatrakcyjnianie Euroregionu Nysa dla kobiet i mężczyzn, i w ten sposób jest szansą przeciwdziałania migracji i wspierania imigracji. Równość szans jest decydującym kryterium gospodarczego i społecznego sukcesu w naszym wspólnym Euroregionie Neisse-Nisa-Nysa (z Deklaracji Marienthalskiej).

INES FABISCH

**Pełnomocnik ds. równouprawnienia
Powiat Görlitz**

Co poprzedzało powstanie grupy roboczej

Unia Europejska od jej założenia realizuje zasadę równego traktowania kobiet i mężczyzn, której głównym celem jest likwidacja dysproporcji i wspieranie równego traktowania na terenie całej Wspólnoty Europejskiej. W celu wsparcia krajów członkowskich w realizacji tego celu, za pośrednictwem komisji, także w obszarze równości szans, inicjuje się

przedsięwzięcia w formie programów działania. Tę możliwość w 2006 roku wykorzystał ówczesny powiat Löbau-Zittau we współpracy z Powiatem Lubańskim i Krajem Libereckim i zainicjował projekt *Równość szans kobiet i mężczyzn w Euroregionie Neisse-Nisa-Nysa*.

Przy tej okazji powstał projekt, którego celem było zakorzenienie równości szans kobiet i mężczyzn jako stałej zasady przewodniej w niemiecko-polsko-czeskim euroregionie. Podczas 18 miesięcy trwania projektu, który realizowano w Międzynarodowym Centrum Spotkań St. Marienthal w Ostritz, uczestniczyło w nim około tysiąc kobiet i mężczyzn z trzech krajów, którzy w ramach projektu zdobywali kwalifikacje i uczestniczyli w konferencjach.

Proces praktycznej realizacji

W czerwcu 2008 roku odbyło się zebranie założycielskie grupy roboczej *Równość szans*. Sformułowano cele i oczekiwania, wynikające z katalogu działań zapisanych w Deklaracji Marienthalskiej. Równocześnie przedstawiono i omówiono pierwsze przedsięwzięcia projektowe. Jednak określenie tematów i głównych aspektów na pierwszych wspólnych posiedzeniach każdy z uczestników widział inaczej. Strona polska jako główny aspekt po-

strzega równość szans osób niepełnosprawnych. To utrudnia współpracę, ponieważ niemieccy i czescy członkowie pracują głównie w obszarze równości szans kobiet i mężczyzn.

Na ostatnim spotkaniu przedstawicielka Międzynarodowego Centrum Spotkań St. Marienthal przedstawiła bardzo szczególny projekt. Po raz pierwszy w tym roku odbył się międzynarodowy Girl`s & Boy`s Day.

Perspektywy i cele

Wszyscy członkowie grupy roboczej *Równość szans* są zgodni co do tego, że dotychczas nie znaleziono idealnej struktury pracy. Obecnie przeważa wizja zajmowania się dwoma głównymi aspektami w pracach grupy roboczej – równością szans kobiet i mężczyzn oraz równością szans niepełnosprawnych. Ponadto, nieodzownie konieczne jest wprowadzenie przedstawicieli osób niepełnosprawnych z niemieckiej i czeskiej strony w problematykę równości szans osób niepełnosprawnych. Po drugie, konieczne jest wydelegowanie przez stronę polską przedstawiciela do tematyki równości szans kobiet i mężczyzn.

Równość szans to temat przekrojowy, obejmujący wszystkie obszary życia społecznego. Na to powinna być w większym stopniu ukierunkowana przyszła praca grupy roboczej *Równość szans*.

Czym jest międzynarodowy Girl`s & Boy`s Day? Według informacji Federalnego Ministerstwa ds. Rodziny, Seniorów, Kobiet i Mężczyzn działanie ma na celu zapoznanie uczennic i uczniów w trakcie nauki z zawodami, które postrzegane są jako nietypowe dla kobiet, wzgl. dla mężczyzn. Konkretnie rzecz ujmując, dziewczęta wizytowały przedsiębiorstwa branży energetycznej, a chłopcy placówki socjalne. Oczywiście mogli też próbować różnych praktycznych rzeczy. Dziewczęta i chłopcy pochodzili ze szkół trzech krajów euroregionu i odwiedzali przedsiębiorstwa i placówki także w tych trzech krajach.

Poszukiwanie wiarygodnych i porównywalnych danych

Nie można w prosty sposób zestawić danych z roczników statystycznych: Saksonii, powiatów Północnych Czech i województwa dolnośląskiego, ponieważ często pod identycznie brzmiącymi pojęciami kryją się nieporównywalne informacje, szczególnie w takich dziedzinach jak gospodarka, szkolnictwo czy ochrona środowiska, gdzie rozbieżności są największe.

SŁAWOMIR BANASZAK

Kierownik Oddziału Urzędu Statystycznego Wrocław w Jeleniej Górze

Przesłanki wyjściowe

Jednym z warunków zbliżenia się społeczeństw zamieszkujących po różnych stronach granicy oraz nawiązania dobrosąsiedzkiej współpracy jest wzajemne poznanie się, uświadomienie sobie podobieństw, a także istniejących różnic. Myśl ta stała się wyzwaniem dla służb statystycznych Euroregionu Nysa. Statystycy z Liberca, Kamenz i Jeleniej Góry rozpoczęli współpracę tuż po utworzeniu Euroregionu, tj.

na przełomie lat 1991/92, próbując od początku aktywnie włączyć się w realizację idei euroregionalnych, dostarczając informacje o poszczególnych częściach euroregionu i o zamieszkujących je społeczeństwach.

Głównym problemem w realizacji tego zadania są istotne różnice metodologiczne występujące pomiędzy statystykami trzech państw. Nie można w prosty sposób zestawić danych z roczników statystycznych: Saksonii, powiatów Północnych Czech i województwa dolnośląskiego, ponieważ często pod identycznie brzmiącymi pojęciami kryją się nieporównywalne informacje, szczególnie w takich dziedzinach jak gospodarka, szkolnictwo czy ochrona środowiska, gdzie rozbieżności są największe. Przeciętny ich odbiorca może przykładowo nie wiedzieć, że szkoła podstawowa w Saksonii obejmuje tylko cztery klasy, a w Republice Czeskiej dziewięć, a do osób w tzw. „wieku produkcyjnym” w Czechach i w Niemczech zalicza się osoby, które ukończyły 15-ty rok życia, podczas gdy w Polsce dolna granica dla tej kategorii to 18 lat.

Powstanie i działalność grupy roboczej Statystyka

Pierwsze spotkanie statystyków ówczesnego Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego w Jeleniej Górze z przedstawicielami urzędów sta-

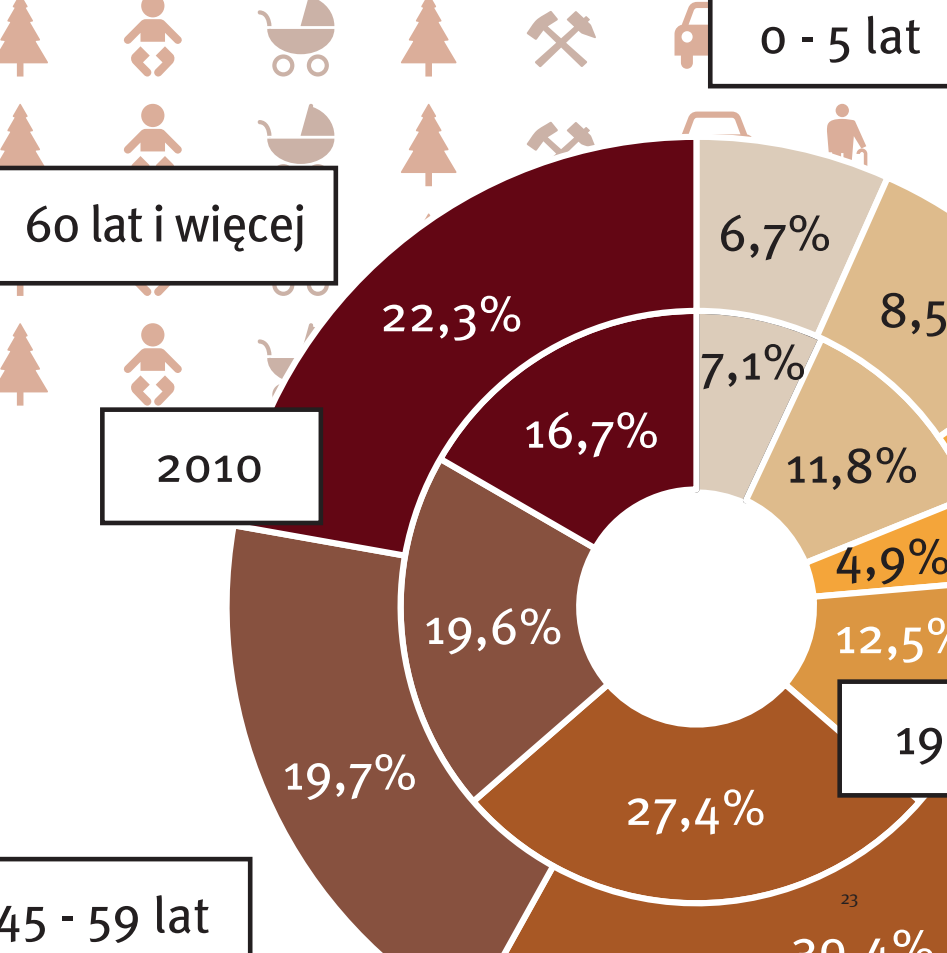
tystycznych Północnych Czech oraz Saksonii odbyło się 21 listopada 1991 roku w Oybin (Saksonia). Formalne utworzenie trójstronnej grupy roboczej *Statystyka*, działającej w ramach Euroregionu nastąpiło w maju 1997 r. Przewodniczącym grupy został Kazimierz Żurawski. W okresie od 1991 r. do 2011 r. odbyło się około 90 spotkań roboczych statystyków polskich, czeskich i niemieckich w ramach struktur roboczych Euroregionu Nysa. Spotkania organizowane były kolejno w poszczególnych częściach krajowych euroregionu na zasadzie rotacji.

Wyniki współpracy

Efekt trwającej nieprzerwanie od dwudziestu lat współpracy jest kilkadziesiąt wspólnych publikacji statystyczno-opisowych prezentujących stan rozwoju społeczno-gospodarczego pogranicza polsko-czesko-saksońskiego i efekty prowadzonej współpracy. Wyczerpanie nakładów wymienionych publikacji świadczy o celowości współpracy prowadzonej od lat przez statystyków i potrzebie jej kontynuowania.

Kolejnym wspólnym projektem statystyków, rozpoczętym w 2003 r., jest *Transgraniczny polsko-czesko-niemiecki bank danych* (*Cross-border friendship database*). Idea przedsięwzięcia polega na udostępnieniu poprzez sieć internetową zestawu porównywalnych informacji statystycznych o polskich, czeskich i niemieckich

Zestawienie w ujęciu tematyczno-merytorycznym opracowanych publikacji: 1. Opracowania metodyczne, 2. Opracowania kompleksowe (roczniki, podstawowe publikacje, itd.), 3. Cykl wydawniczy o miastach i powiatach w Euroregionie Neisse-Nisa-Nysa (Görlitz-Jelenia Góra-Liberec (1995), Bogatynia-Zittau-Hrádek nad Nisou (1997), Zgorzelec-Bautzen-Jablonec nad Nisou (1998), Löbau-Varnsdorf (1999), Miasta w Euroregionie Neisse-Nisa-Nysa (1999), Powiaty w Euroregionie Neisse-Nisa-Nysa, i inne), 4. Cykl wydawniczy – Euroregiony na granicach Polski, 5. Wydawnictwa dziedzinowe/tematyczne (dotyczą stanu i ochrony środowiska, turystyki, cen w Euroregionie Neisse-Nisa-Nysa, szkolnictwa, dzieci).

Wspólna nauka pokonuje uprze- dzenia i wzmacnia tożsamość

Euroregion Neisse-Nisa-Nysa oferuje specyficzne „miejsce nauki“, ponieważ tu wspólna wielowiekowa historia czworga narodów (włączając Serbołużyczan) łączy się z czterema językami i kulturami odczuwalnymi w życiu codziennym.

REGINA GELLRICH

Kierownik PONTES, Kierownik Punktu Obsługi Edukacji Powiatu Görlitz

Stan obecny i perspektywy

Placówki edukacyjne, takie jak przedszkola, szkoły i stowarzyszenia, wnoszą istotny i trwały wkład w przyszłość Euroregionu. Poprzez swoją pracę, ukierunkowaną na interkulturowe spotkania i wspólną naukę dzieci, młodzieży i dorosłych z wszystkich trzech sąsiadujących krajów tworzą ważne podstawy dla

pokonywania uprzedzeń, udanego transgranicznego współżycia oraz wzmocnienia wspólnej tożsamości euroregionalnej mieszkańców Euroregionu.

Kompetencje interkulturowe i językowe coraz bardziej zyskują na znaczeniu na wspólnym transgranicznym rynku pracy i we wspólnej przestrzeni gospodarczej, a tym samym w gospodarczym i zawodowym życiu mieszkańców. Euroregion Neisse-Nisa-Nysa oferuje specyficzne „miejsce nauki“, ponieważ tu wspólna wielowiekowa historia czworga narodów (włączając Serbołużyczan) łączy się z czterema językami i kulturami odczuwalnymi w życiu codziennym.

Na tym tle już w latach 90-tych w Euroregionie powołano do życia wiele modelowych transgranicznych projektów edukacyjnych. Inicjatywy takie jak dwujęzyczne projekty wymiany między przedszkolami w Żytawie i Hradku nad Nisou czy Görlitz, trójnarodowy związek szkolny *SCHKOLA* czy *Uniwersytet Nysa* mogły się przy tej okazji skutecznie ukonstytuować i stale rozwijać. Od 2002 roku takie inicjatywy łączy utworzona na podstawie koncepcji regionów uczących się transgraniczna sieć edukacyjna *PONTES*. To trójstronna platforma dla wymiany doświadczeń i podnoszenia kwalifikacji specjalistów i multiplikatorów oraz wspiera-

nia
uczestników wspólnych
działań realizowanych w ramach
euroregionalnego marketingu
edukacyjnego.

W 2004 roku w ramach ERN powołano do życia euroregionalną grupę ekspercką – grupę roboczą *Edukacja*. Ukonstytuowała się 17.03.2004 r. i od tamtej pory pełni rolę doradczego specjalistycznego gremium Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa (podczas realizacji strategicznych celów rozwoju Euroregionu w efektywnej transgranicznej przestrzeni edukacyjnej) oraz inicjatora przedsięwzięć transgranicznych o oddziaływaniu ogólnoeuroregionalnym (przyczyniają się do rozwoju wspólnej euroregionalnej przestrzeni edukacyjnej).

Kluczowe znaczenie mają tutaj działania służące szeroko rozumianemu przekazywaniu wiedzy o krajach sąsiednich, aktywizacji wielojęzyczności oraz aktywizacji równoprawnej i partnerskiej współpracy we wszystkich dziedzinach edukacji w kontekście kształcenia ustawicznego.

Eksperti grupy Edukacja angażują się nie tylko jako inicjatorzy, lecz wnoszą także kompetencje i zasoby swoich instytucji w realizację przedsięwzięć, a ponadto szczególnie ści-

Deutsch

Polski

Česky

Srbsky

Wybrane trójstronne przedsięwzięcia oraz rezultaty współpracy euroregionalnej: opracowanie certyfikatu KOMPETENT, coroczne euroregionalne konferencje dotyczące kształcenia zawodowego w kontekście transgranicznego obszaru gospodarczego i rynku pracy, realizacja trójstronnych warsztatów uczniowskich, takich jak euroregionalny Girls' Day, w celu wspierania orientacji zawodowej młodych ludzi w transgranicznym obszarze gospodarczym i na transgranicznym rynku pracy, euroregionalne konferencje i doskonalenie zawodowe dla pedagogów w celu kształcenia interkulturowego i językowego (od 2004 roku), opracowanie czterojęzycznej gry edukacyjnej „Schatzsuche – Poszukiwanie skarbów. Hledání pokladu – Pytanie poklada“ o Euroregionie i jego językach (jest wykorzystywana w ponad 500 placówkach dla dzieci i w szkołach wszystkich trzech krajów sąsiedzkich) i inne.

śle współpracują także w transgranicznej sieci edukacyjnej *PONTES*.

Jednym z pierwszych wspólnych działań członków grupy Edukacja było zainicjowanie trójjęzycznego *Szkolnego portalu informacyjnego Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa* (www.neisse-nisa-nysa.eu). Celem było udostępnienie narzędzia, które z jednej strony uwidoczni wielość transgranicznych działań przedszkoli, szkół i innych jednostek oświatowych, i jednocześnie będzie stanowić platformę dla wymiany doświadczeń, nawiązywania kontaktów ponad granicami i rozwoju transgranicznego partnerstwa i projektów. Realizacja odbyła się w ramach czesko-niemieckiego małego projektu w kooperacji z kuratorium Kraju Libereckiego, agencji *PONTES* Ostritz i DODN w Jeleniej Górze.

Zakończenie i perspektywy

W celu uzyskania nowej jakości rozwoju euroregionu do rangi wydajnego transgranicznego obszaru edukacyjnego – wychodząc z już osiągniętego poziomu – szczególną uwagę należy w przyszłości poświęcić stworzeniu warunków ramowych w celu utrwalenia transgranicznych stosunków kooperacyjnych, stałego podnoszenia jakości transgranicznej pracy edukacyjnej oraz transferowi dobrych pomysłów

na projekty dla całego euroregionu. Do tego celu potrzebne są nośne trójnarodowe struktury integracji i profesjonalne usługi dla wsparcia placówek edukacyjnych. Droga budowy trójstronnych relacji kooperacyjnych, którą podąża sieć *PONTES*, z bliźniaczymi strukturami we wszystkich trzech sąsiednich krajach oraz dążenie do zinstytucjonalizowania poprzez założenie europejskiej formy prawnej, mogą stanowić obiecujący początek.

Dla euroregionalnej grupy roboczej *Edukacja* wynikają z tego m.in. następujące strategiczne priorytety w pracach na kolejne lata:

Dalszy rozwój jakościowy i profesjonalizacja transgranicznej współpracy edukacyjnej, m.in. poprzez opracowanie i wdrożenie wspólnych ofert zdobywania kwalifikacji dla personelu pedagogicznego wszystkich trzech krajów sąsiadujących, wspólnych programów kształcenia z certyfikatami uznawanymi we wszystkich trzech krajach oraz udostępnienie i świadczenie usług wspierających dla partnerstwa transgranicznego i współpracy placówek edukacyjnych.

Stworzenie warunków instytucjonalnych dla wspólnego profesjonalnego zarządzania coraz bardziej zintegrowaną euroregionalną przestrzenią edukacyjną w kontekście zorientowanego na przyszłość rozwoju Euroregionu.

Książki i biblioteki stanowią podstawowe elementy europejskiej integracji i współpracy

Regiony oraz regiony graniczne istnieją od początku dziejów świata. Euroregiony dopiero od kilku lat. Region graniczny staje się euroregionem, jeżeli po obu stronach granicy występuje wola i chęć wspólnego budowania i wzajemnego poznawania się.

BÄRBEL WIENRICH

Menadżer projektowy, Kultur- und Weiterbildungsgesellschaft mbH in Löbau

Polskę, Czechy i Niemcy łączy ponad tysiącletnia historia. Na przestrzeni wieków symbioza ta funkcjonowała raz lepiej, raz gorzej. Ludzie jednak odczuwali swoją przynależność do obszaru kulturowego, w którym mieszkali. Występowały tu znaczne różnice pomiędzy bogactwem a biedą, pomiędzy poglądami politycznymi, w tym centralizmem i regionalizmem, zawsze także pojawiała się kwestia dumy narodowej. Do-

BLANKA KONVALINKOVÁ

Dyrektor, Krajska Biblioteka Publiczna w Libercu

piero totalitarna forma nacjonalizmu wpisała się we współzycie głębokim rozłamem, którego w wielu przypadkach do dnia dzisiejszego nie udało się przezwyciężyć. Zmieniały się granice, gorsze jednak było to, że ludzie musieli wyjeżdżać z miejsc, w których mieszkali, byli wypędzani, a także (przede wszystkim Żydzi) konsekwentnie zabijani. Takie wydarzenia mocno zaburzyły wieloletnie współzycie. Przełomowy rok 1989, ponowne zjednoczenie

Niemiec, a przede wszystkim przystąpienie Polski i Czech do UE w 2004 roku były ważnymi krokami na drodze do ponownego zjednoczenia starego kontynentu, szczególnie dla nas ważnej Europy Środkowej.

Powstanie grupy roboczej Biblioteki

Pierwsza współpraca Biblioteki Miejskiej w Jeleniej Górze, Państwowej Biblioteki Naukowej w Libercu oraz Państwowej Specjalistycznej Placówki ds. Bibliotek Publicznych w Dreźnie (Staatliche Fachstelle für öffentliche Bibliotheken) od 1993 roku rozwijała się na podstawie dwuletnich umów roboczych. Później do współpracy dołączyła również Biblioteka im. Christian-Weise w Zittau.

W 1999 roku współpraca zawiązała się oficjalnie. Oznacza to, że założono grupę roboczą Biblioteki Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa. Przez pierwsze lata wspólne działania podejmowały biblioteki publiczne Euroregionu Nysa oraz Euroregionu Labe.

Od 1998 roku odbyło się siedem wspólnych konferencji bibliotekarzy. W 1998 roku w Rumburku (CZ) *Biblioteki bez granic*. W rok później w Zittau (D) *Bez granic w przyszłość*. Następnie odbyły się konferencje w Karpaczu

(2000), Bautzen (2002), Jeleniej Górze (2004), Libercu (2009), Jeleniej Górze (2011).

W przyszłości trójstronne konferencje specjalistyczne będą odbywały się w cyklach dwuletnich. Konferencje są nie tylko okazją do przyjacielskich spotkań, ale w szczególności to platforma wymiany doświadczeń, forum dyskusyjne. To okazja do wzajemnego porównywania poziomu bibliotek i czerpania inspiracji w celu doskonalenia ich funkcjonowania. Współpraca obejmowała także specjalistyczne seminaria, wydawanie wspólnych publikacji, wymianę doświadczeń z innymi regionami przygranicznymi oraz wspólne wystawy.

Grupa robocza Biblioteki spotyka się cztery razy w roku, pracując w oparciu o roczny plan działań. Członkami grupy są w/w członkowie oraz Biblioteka Miejska w Rumburku, jak również inne instytucje: Biblioteka Miejska w Czeskiej Lipie, Biblioteka Miejska w Jabloncu nad Nisou, Biblioteka im. A. Marka w Turnovie, Kultur- und Weiterbildungsgesellschaft Löbau-Zittau mbH, Miejska Biblioteka w Görlitz, Wissenschaftliche Bibliothek des Naturkundemuseums Görlitz, Serbski institut Budyšin, Powiatowe Centrum Edukacyjne w Lubaniu oraz Miejska Biblioteka Publiczna w Bolesławcu.

Wspólne wydawnictwa

Biblioteki publiczne w Euroregionie Nysa (trójjęzyczne kolorowe wydawnictwo, 1997)

Biblioteki publiczne euroregionów w służbie społeczeństwa informacyjnego (trójjęzyczne kolorowe wydawnictwo, 1999)

Przewodnik – Biblioteki Euroregionu Nysa – podręcznik językowy (wydawnictwo trójjęzyczne, 2002)

Przewodnik dla dzieci Biblioteki Euroregionu Nysa – podręcznik językowy (wydawnictwo trójjęzyczne, 2004)

Kalendarz Euroregionu Nysa na 2006 rok: Skarby bibliotek Euroregionu Nysa (2006)

Kufer pełny książek dla dzieci (wydawnictwo niemiecko-polskie/niemiecko-czeskie, 2007)

Zapomniane Pisanki (książka dla dzieci i młodzieży poświęcona zwyczajom ludowym w Euroregionie, wydawnictwo czterojęzyczne, 2011).

Inne przedsięwzięcia

Od 1996 roku polscy partnerzy z biblioteki w Jeleniej Górze inicjują i co dwa lata organizują konkursy plastyczne. Adresatami konkursu są dzieci i młodzież. Dotyczą one legend Karkonoszy. Każdy konkurs ogłaszany jest w kilku kategoriach o najlepszą prezentację artystyczną Ducha Gór – Liczyrzepy. Co roku w konkursie zgłaszanych jest około 300 prac. Od 2011 roku tematyka Konkursu Duch Gór zostanie rozszerzona o serbolużyckiego czarodzieja Krabata.

Wspólna prezentacja na stronach Euroregionu Nysa oraz na nowych stronach opracowanych przez polskich partnerów <http://biblioteki-euroregion-nysa.eu/>, wykorzystywanie różnych branżowych stron www: np. Sachsenopac, Bibliothekportal-sachsen, katalog Ziemi Jeleniogórskiej lub Wspólna brama informacyjna czeskich dokumentów, w tym portal unijny dokumentów zdigitalizowanych Europeana.

Ważne punkty na osi współpracy

Budowa i uroczyste otwarcie trzech dużych bibliotek w Libercu, Jeleniej Górze i Zittau przy dofinansowaniu z Unii Europejskiej.

Nagroda dla Věry Vohlídalové (byłej dyrektorki Krajskiej Biblioteki Publicznej w Libercu) za jej wyjątkowe zaangażowanie i zasługi na rzecz wspierania działalności bibliotek w Euroregionie Nysa. Nagroda została przyznana przez niemiecki Związek Bibliotekarzy, Związek Krajowy w Saksonii.

Służby sanitarno-epidemiologiczne wymieniają informacje o narkotykach, AIDS i jakości wody

Cztery osoby w Zittau zachorowały na salmonellę. Zaraziły się prawdopodobnie w restauracji w Jiříkovie na terenie Czech. Przeprowadzono badania epidemiologiczne oraz kontrolę zakładu. Nie stwierdzono żadnych kolejnych zachorowań, ale w wyniku przeprowadzonej kontroli zakładu stwierdzono uchybienia dotyczące higieny, które były przedmiotem postępowania administracyjnego.

VLADIMÍR VALENTA

Dyrektor, Krajska Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna Kraju Libereckiego z siedzibą w Libercu

Podstawowe współdziałanie

Grupę roboczą zakładano razem z p. dr. Wacharzem z Görlitz i p. dr. Soukupem z Zittau oraz p. dr. Buckim z Jeleniej Góry w latach 90. minionego stulecia. Tematy, które stanowiły i stanowią przedmiot zainteresowania, nie straciły na aktualności:

1. porównywano stan zdrowia mieszkań-

ców, szukając przyczyn istniejących różnic,

2. zbudowano wspólny system informowania o jakości wód do celów kąpieliskowych wcześniej i lepiej, aniżeli wymagała tego UE,
3. zorganizowano wiele specjalistycznych seminariów,
4. wprowadzono unikatowy w Europie monitoring i regularne zgłaszania zachorowań na choroby zakaźne w Euroregionie Nysa, które są bezpośrednie, nie prowadzą przez żadne centrale i łączą bezpośrednio organy Ochrony Zdrowia Publicznego. Kilka szczegółów na temat tego systemu:

Jak funkcjonuje współpraca

Współpracę epidemiologów w ramach Euroregionu Nysa rozpoczęto od zgłaszania chorób zakaźnych w czerwcu 1999 roku dla wybranych jednostek chorobowych. Od jesieni 1999 roku liczba zachorowań zgłaszana jest zarówno w liczbach bezwzględnych, jak również – w celu możliwego porównywania poszczególnych regionów – w przeliczeniu na 100 000 mieszkańców.

W grudniu 1999 roku zgłoszenia rozbudowano do obecnych 48 jednostek chorobowych (chorób zakaźnych). W listopadzie 2002 roku zgłoszenia uzupełniono dodatkowo liczbami

przypadków ostrych zakażeń dróg oddechowych.

Wzajemna wymiana informacji

Zgłoszenia przyjmowane w Krajskiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej Kraju Libereckiego z niemieckiej części euroregionu:

1x w tygodniu faksem przychodziło zgłoszenie z rejonu Zittau, 1x w miesiącu e-mailem z rejonu Goerlitz (od 2008 roku brak zgłoszeń ze strony niemieckiej)

Z polskiej części euroregionu:

1x w miesiącu przychodzą zgłoszenia e-mailem.

Zgłoszenia z Krajskiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej Kraju Libereckiego wysyłane są w formie tabeli, w której poszczególne jednostki chorobowe uszeregowane są wg 10. rewizji Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób (48 rozpoznań chorób zakaźnych). Zgłoszenie obejmuje ponadto zgłoszenia ostrych infekcji dróg oddechowych oraz prezentację graficzną. Zgłoszenie wysyłane jest raz w miesiącu pocztą, każdorazowo do 15. dnia następnego miesiąca do Zittau, do Goerlitz oraz do Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Jeleniej Górze.

Zbiorcze informacje dotyczące sytuacji epi-

Przykład współpracy w ramach ERN: W kwietniu 2004 roku w piątek wieczorem w Hradku nad Nisou został poważnie ranny niemiecki rowerzysta.

Pacjent na krótki czas utracił przytomność, odniósł liczne obrażenia jamy ustnej i twarzy, krwawił. Pomocy udzielało mu po kolei 17 osób, począwszy od laickiej pierwszej pomocy udzielonej przez strażaka OSP i kończąc na zespole operacyjnym chirurgii stomatologicznej. Rano o godzinie 2:30 pacjent poinformował, że jest nosicielem wirusa HIV. Przeprowadzone natychmiastowe badania potwierdziły zakażenie wirusem HIV. W wyniku dalszych badań stwierdzono, że w przypadku z 17 osób miał miejsce kontakt z krwią chorego o znaczeniu epidemiologicznym. W pierwszym przypadku był to kierowca karetki, który miał wiele otarć na rękach, a w drugim przypadku była to instrumentariuszka chirurgii stomatologicznej, której przy odsysaniu krwi w czasie zabiegu chirurgicznego krew trysnęła na twarz, w tym na spojówkę. Po konsultacji z Centrum AIDS w Szpitalu Klinicznym Bulovka, obaj pracownicy medyczni zostali wysłani do tej placówki w celu zastosowania profilaktyki antywirusowej. W celu ustalenia terapii profilaktycznej konieczne było stwierdzenie leków podawanych choremu, wirerii oraz liczby limfocytów CD4. Dzięki współpracy w ramach Euroregionu to się udało i po przeprowadzonych działaniach profilaktycznych można było stwierdzić, że zakażenie nie zostało przeniesione.

demologicznej w Euroregionie Nysa są dwa razy w roku wysyłane pocztą do współpracujących stacji sanitarno-epidemiologicznych części Euroregionu Nysa. Tabela zawiera 48 jednostek chorobowych.

Poszukiwanie źródła zakażenia

Oprócz w/w wymiany informacji dotyczących występowania chorób zakaźnych kontakty w ramach Euroregionu Nysa wykorzystywane są także przy poszukiwaniu źródła zachorowań, wzgl. stwierdzania przenoszenia i drogi rozprzestrzeniania się źródła zachorowań. Przykładowo, na podstawie zgłoszenia dr. Soukupa, dotyczącego zachorowania 4 mieszkańców Zittau na salmonellę, którzy prawdopodobnie zarazili się w restauracji w Jiříkovie na terenie Czech, przeprowadzono badania epidemiologiczne oraz kontrolę zakładu. Nie stwierdzono żadnych kolejnych zachorowań, ale w wyniku przeprowadzonej kontroli zakładu stwierdzono uchybienia dotyczące higieny, które były

przedmiotem postępowania administracyjnego. Dotyczyło to zakładu o wysokim poziomie higieny osobistej i roboczej, w którym podczas wcześniejszych kontroli nie stwierdzano uchybień.

Inne wspólne przedsięwzięcia

Największym wzajemnym wydarzeniem oraz przykładem współpracy była duża dwudniowa międzynarodowa konferencja pn. *Ochrona zdrowia publicznego w Euroregionie Nysa*, zorganizowana w Libercu w 2006 roku. Uczestniczyło w niej ponad 100 osób z wszystkich trzech stron euroregionu. Omawiana była wzajemna współpraca, priorytety zdrowia publicznego w poszczególnych krajach a w szczególności zarządzanie kryzysowe w zakresie zdrowia publicznego. Na zakończenie konferencji uczestnicy przyjęli *Deklarację ochrony i wspierania zdrowia publicznego*, w której opisali problemy występujące w zakresie zdrowia publicznego, wskazali cele i rozwiązania oraz zaapelowali

do rządów wszystkich trzech państw Euroregionu Nysa o ich realizację.

Do tej pory ostatnimi przykładami współpracy był 2010 rok. Dotyczy to przekazania doświadczeń, dotyczących ochrony zdrowia publicznego podczas organizacji Mistrzostw Świata w narciarstwie klasycznym w Libercu, na spotkaniu pracowników polskich inspektoratów w Karpaczu oraz seminarium pn. *Zdrowie publiczne w Saksonii i Czechach* w celu wzmocnienia współpracy w zakresie prewencji i ochrony zdrowia z regionach przygranicznych.

Działania grupy roboczej Zdrowie publiczne oraz wieloletnia współpraca stanowią dowód przydatności i zapotrzebowania na istnienie tej grupy roboczej na rzecz ochrony zdrowia publicznego w Euroregionie Nysa. Niemniej jednak, jej dalsza działalność jest w pewnym stopniu zagrożona, ponieważ w odróżnieniu od spotkań dwustronnych, nie udało nam się kilkakrotnie z rządu zorganizować spotkania wszystkich trzech stron.

Dla ratowników najważniejsze są wspólne ćwiczenia i wymienne kursy

W ramach trójstronnych przedsięwzięć zaplanowana jest między innymi budowa wspólnego centrum szkoleniowego dla polskich, czeskich i niemieckich ratowników. W przyszłości ułatwiłoby to możliwość zadysponowania czeskich karet i śmigłowców w sąsiednich krajach podczas zwykłych wypadków i nieszczęśliwych zdarzeń.

BARTOSZ KOMADA

Koordinator, Pogotowie Ratunkowe w Jeleniej Górze Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej

Grupa robocza *Ratownictwo medyczne* została utworzona w 2008 roku. Grupą kieruje Przewodniczący, wybierany rotacyjnie na kolejną roczną kadencję. Do dnia dzisiejszego w ramach grupy odbyło się 16 spotkań międzynarodowych (polsko-czesko-niemieckich) oraz liczne spotkania konsultacyjne. W ramach współpracy podpisano trójstronną umowę pomiędzy *Zdravotnickou Zachrannou Sluzbou Libereckeho Kraje*, *Samodzielnym Publicznym Zespołem Opieki Zdrowotnej w Zgorzelcu* oraz *SP*

ZOZ Pogotowie Ratunkowym w Jeleniej Górze. Grupa robocza podejmowała udane starania, by stworzyć płaszczyznę dla wspólnych projektów w ramach programów EWT. Zaowocowało to realizacją projektów z dofinansowaniem środków unijnych.

Do prac grupy *Ratownictwo medyczne* zaproszono służby ratownictwa górskiego *GOPR*, *Bergwacht* oraz *Horská Služba*, w celu nawiązania bliższej współpracy służb ratownictwa górskiego i medycznego. Działania te skierowane były na stworzenie trwałych więzów współpracy grup ratowniczych, które profesjonalnie zajmują się ratownictwem na obszarze Euroregionu Nysa. Współdziałanie grupy w ramach Euroregionu Nysa daje większe szanse na występowanie z szeregiem wspólnych inicjatyw.

Ważniejsze realizowane przedsięwzięcia

- **16. – 17.10.2008 r. w Piechowicach. Ćwiczenia przy udziale helikoptera ratowniczego** z Liberca, pokaz ratownictwa górskiego w wykonaniu Karkonoskiej Grupy *GOPR*, ćwiczenia w zakresie metod udrażniania górnych dróg oddechowych metodami przyrządowymi oraz ćwiczenia w zakresie BLS/AED.
- **29. – 30.4.2010 r. w Piechowicach. Międzynarodowa konferencja** Ponadgraniczna

współpraca służb ratownictwa medycznego w Euroregionie Nysa. W konferencji brało udział ok. 120 osób z Polski, Czech i Niemiec. Podczas konferencji poruszane były aspekty prawne współpracy transgranicznej, nowoczesnych rozwiązań technicznych wykorzystywanych w medycynie ratunkowej. Konferencja stanowiła okazję do wymiany doświadczeń między personelem medycznym.

- **28. – 29.4.2011 r. w Hejnicach. Międzynarodowa konferencja** Ponadgraniczna współpraca służb ratownictwa medycznego w Euroregionie Nysa (konferencja obejmowała problematykę współpracy służb ratownictwa medycznego w Euroregionie Nysa).
- Zakup czterech specjalistycznych ambulansów z napędem na 4 koła na teren pogranicza polsko-czeskiego (2 ambulanse po stronie czeskiej oraz 2 po stronie polskiej – Świeradów Zdrój, Bogatynia wraz z wyposażeniem).
- **16. 6. 2010 r. w Krásnym lesie. Międzynarodowe ćwiczenia ratownictwa medycznego** i innych służb. W ćwiczeniach wzięły udział ekipy Pogotowia Ratunkowego w Libercu, Pogotowia Ratunkowego w Jeleniej Górze, WS SPZOZ w Zgorzelcu, Straży Pożarnej z Republiki Czeskiej oraz Polski, Polskiego i Czeskiego Czerwonego Krzyża, Policji z Republiki Czeskiej, jak również Lotniczego

Pogotowia Ratunkowego z Liberca. Przedmiotem ćwiczeń była pomoc kilkunastu osobom poszkodowanym w pozorowanym wypadku autobusu z samochodem osobowym i ciężarowym w miejscowości Krásný Les k/Frydlantu.

- **17. 6. 2011 r. Ćwiczenia służb ratunkowych w Sieniawce.** Ćwiczenia, w których oprócz służb medycznych uczestniczyły Państwowa i Ochotnicza Straż Pożarna, Policja, Straż Graniczna i komórki odpowiedzialne za zarządzanie kryzysowe (Ich scenariusz zakładał, że dyżurny Państwowej Straży Pożarnej w Zgorzelcu otrzymał od dyżurnego Policji informację o pożarze w Sieniawce – pawilon nr 6 Szpitala dla Nerwowo i Psychicznie

Chorych).

- **Wydanie polsko-czeskiego słownika** dla pracowników medycznych służb ratunkowych.
- **Wspierano edukację dzieci** w zakresie pierwszej pomocy poprzez organizację szkoleń dla uczniów na różnych poziomach nauczania (m.in. „Uczę się bezpiecznie żyć”).

Plany na przyszłość

Kontynuacja prac w zakresie przygotowania propozycji rozwiązań organizacji bieżącej współpracy służb ratownictwa medycznego w obszarze Euroregionu Nysa.

Kontynuacja współpracy w ramach Niemie-

Instytucje stale współpracujące w ramach grupy:

Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego, Pogotowie Ratunkowe w Jeleniej Górze, Wielospecjalistyczny Szpital SP ZOZ w Zgorzelcu, Zespół Opieki Zdrowotnej w Bolestawcu, Pogotowie Ratunkowe w Libercu, Starostwo Powiatowe w Gorlitz.

czo-Polskiej Letniej Akademii „Ratownictwo w transgranicznym kontekście regionu Odra i Nysy” w Bad Saarow, w kontekście rozwiązywania problemów formalno-prawnych współpracy transgranicznej służb ratownictwa medycznego.

Przygotowanie do realizacji kolejnych wspólnych projektów w ramach dostępnych środków Unii Europejskiej, m.in. organizacja wspólnego ośrodka szkoleniowego dla służb transgranicznego ratownictwa medycznego Czech i Polski.

Przygotowanie koncepcji wspólnych zimowych zawodów służb ratownictwa medycznego Euroregionu Nysa. Prace koncepcyjne i organizacyjne przewidziano na lata 2011-2012. Realizacja pierwszych zawodów – styczeń/luty 2012.

Mobilność studentów i pokonywanie bariery językowej

Kontakty interkulturowe w ramach Trzech Państw nie miałyby szansy optymalnego rozwoju bez udziału instytucji edukacyjnych i publicznoprawnych.

HELENA NEUMANNOVÁ

Koordynator, Akademickie Centrum Koordynacyjne w Euroregionie Nysa (ACC)

Rola placówek uczelnianych w ERN

Współpraca transgraniczna i jej realizatorzy – euroregiony, wzgl. kraje/województwa zaangażowane w działalność euroregionów, stanowią podstawowy element integracji europejskiej. Sukces tego procesu integracji zależy od sukcesu współpracy transgra-

nicznej. Coraz bardziej bowiem potwierdza się fakt, że kluczowe procesy społeczno-gospodarcze mają dziś często nie tylko tradycyjnie narodową, lecz przede wszystkim regionalną formę.

Kontakty interkulturowe w ramach trzech państw nie miałyby szansy optymalnego rozwoju bez udziału instytucji edukacyjnych i publicznoprawnych. Placówki akademickie, jako ostatni i najwyższy szczebel systemu kształcenia w poszczególnych państwach, zajmują więc w tym zakresie swoje niezastąpione miejsce, ponieważ w istotny sposób współuczestniczą w kształtowaniu potencjału naukowego, kulturowego oraz gospodarczego regionu. Pod tym kątem uczelnie pełnią na terenie trzech państw całkowicie wyjątkową rolę, ponieważ mają szczególną odpowiedzialność: ponieważ wysyłają do praktyki specjalistów z wyższym wykształceniem, spośród których duża część zaczyna pracować bezpośrednio w regionie, współuczestnicząc w ten sposób w jego przyszłym rozwoju oraz w budowie jego infrastruktury.

Wspólne cele

Euroregionalne instytucje akademickie powinny dążyć do wspólnych celów, wynikających ze wspólnych zasad w zakresie rozwoju sektora trzeciego. Po podpisaniu Deklaracji

Bolońskiej przez państwa partnerskie priorytetowymi celami są:

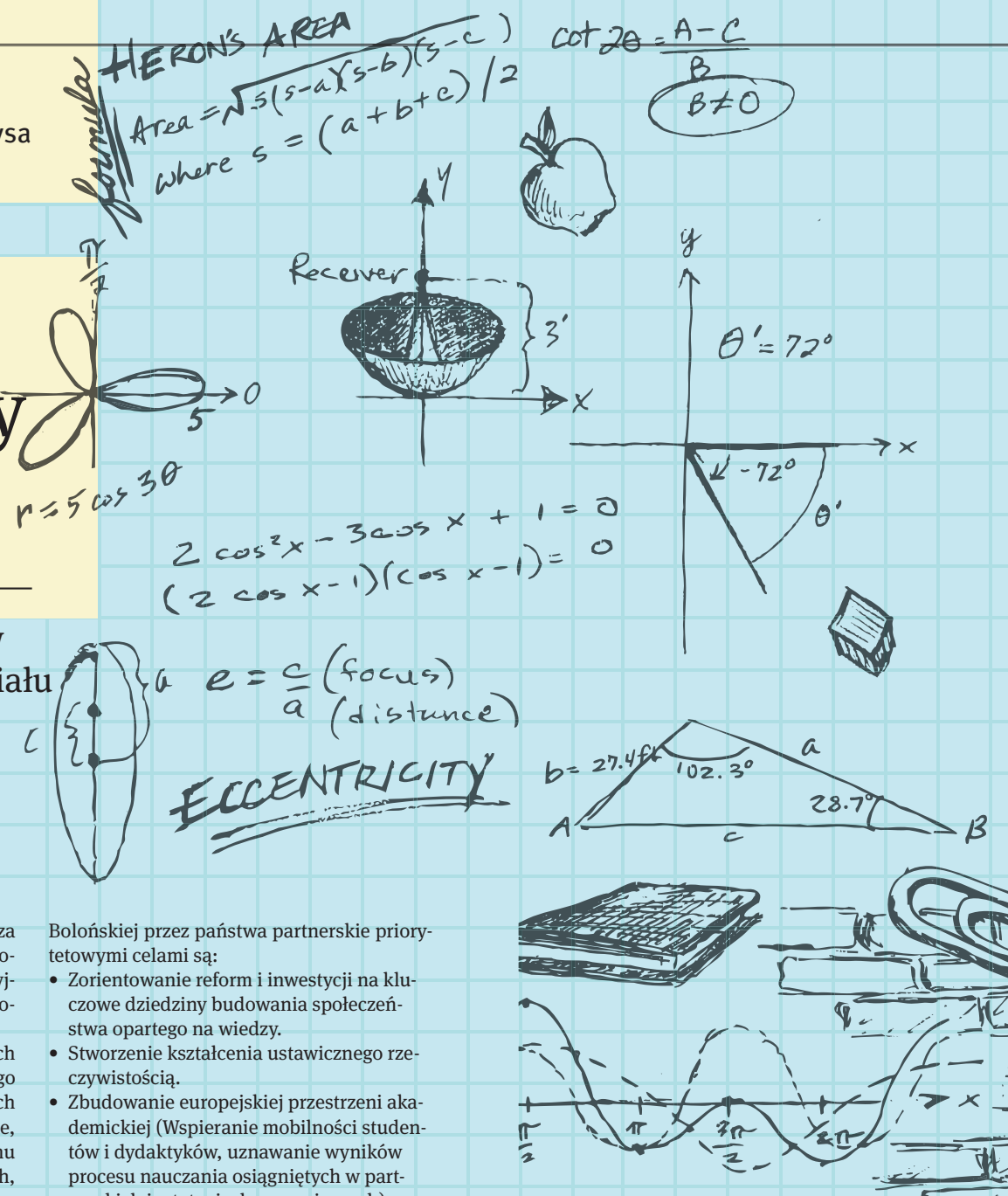
- Zorientowanie reform i inwestycji na kluczowe dziedziny budowania społeczeństwa opartego na wiedzy.
- Stworzenie kształcenia ustawicznego rzeczywistością.
- Zbudowanie europejskiej przestrzeni akademickiej (Wspieranie mobilności studentów i dydaktyków, uznawanie wyników procesu nauczania osiągniętych w partnerskich instytucjach zagranicznych).

Po przystąpieniu Polski i Czech do Unii Europejskiej aktualne staje się zagadnienie mobilności siły roboczej i z tym związana wzajemna porównywalność kwalifikacji.

Niemieccy przedsiębiorcy należą do najbardziej skutecznych inwestorów w naszym kraju i w naszym regionie, stąd pokonywanie bariery językowej stanowi przesłankę zaistnienia w jakiegokolwiek branży gospodarczej.

Współpraca transgraniczna uczelni w ramach ACC

Koncepcja współpracy oraz mobilności studentów i dydaktyków realizowana jest poprzez rektoraty i wydziały zagraniczne poszczególnych uczelni. *Akademickie Centrum Koordyna-*

Uczelnie działające na terenie ERN:

Technická univerzita v Liberci (Czechy)

Hochschule Zittau/Görlitz (Niemcy)

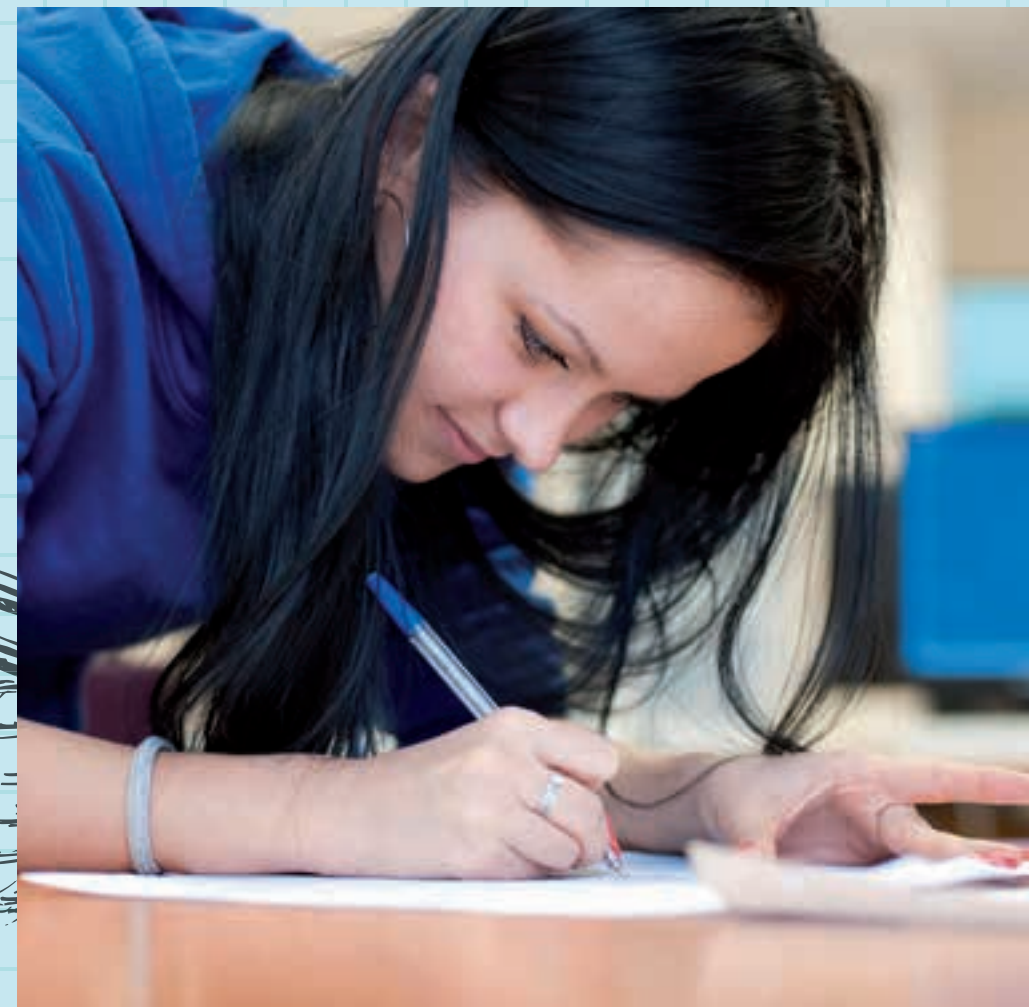
Internationales Hochschulinstitut (Niemcy)

Politechnika Wrocławska, Zamiejsowy Ośrodek Dydaktyczny w Jeleniej Górze (Polska)

Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu,

Wydział Gospodarki Regionalnej i Turystyki w Jeleniej Górze (Polska)

Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze (Polska).

cyjne w ERN (ACC) poprzez swoją działalność rozszerza współpracę międzynarodową, uzupełniając ją przede wszystkim poprzez nacisk na przedsięwzięcia o charakterze euroregionalnym.

Siedziba sekretariatu ACC mieści się na Uniwersytecie Technicznym w Libercu. Powstało ono w 1991 roku nawiązując bezpośrednio do założenia Euroregionu Nysa. Koordynuje działalność edukacyjną, naukową i badawczą pracowników dydaktycznych i naukowych szkół wyższych funkcjonujących na polsko-czesko-niemieckim pograniczu w Euroregionie Nysa.

Działalność koordynacyjna ACC prowadzona jest w ramach naukowych sekcji roboczych, składających się ze współpracowników poszczególnych uczelni. Są to poniższe sekcje: *Ochrona środowiska, Gospodarka, Technika, komunikacja, Edukacja, działalność studentów, Służba zdrowia i kultura.*

Akademickie Centrum Koordynacyjne od 1991 roku uczestniczy w przedsięwzięciach, które przyczyniły się między innymi również do powstania instytucji edukacyjnych w pozostałych częściach euroregionu. Przykładowo miało wpływ na powstanie Internationales Hochschulinstitut Zittau (IHI), udział w po-

wstaniu wirtualnego Uniwersytetu Nysa oraz duży udział w powstaniu Czesko-Saksońskiego Centrum Akademickiego w Chemnitz (Niemcy).

ACC pragnie również w przyszłości aktywnie uczestniczyć w procesie przemian społecznych w Euroregionie Nysa oraz inicjować kolejne przedsięwzięcia mające na celu doskonalenie procesu kształcenia na uczelniach wyższych w ERN.

Zespół

01	CHRISTOPH SCHURR	Lasy
02	JAROSLAV HRÁDEK	Czysta Nysa
03	ZBIGNIEW JAKIEL	Komunikacja drogowa
04	HOLM GROSSE	Gospodarka
05	WOLFGANG MICHEL	Turystyka /
06	MARIUSZ WINZELER	Historia
07	JACEK JAKUBIEC	Ochrona zabytków
08	MACIEJ GAŁĘSKI	Ochrona przed zagrożeniami, Bezpieczeństwo
09	INES FABISCH	Równość szans
10	SŁAWOMIR BANASZAK	Statystyka
11	REGINA GELLRICH	Edukacja
12	BÄRBEL WIENRICH, BLANKA KONVALINKOVÁ	Biblioteki
13	VLADIMÍR VALENTA	Zdrowie publiczne
14	BARTOSZ KOMADA	Ratownictwo medyczne
15	HELENA NEUMANNOVÁ	Edukacja, Współpraca uczelni wyższych w ERN

Grupy ekspertów (EUREX) Euroregionu Neisse–Nisa–Nysa

Członkami grup ekspertów (EUREX) Euroregionu Neisse–Nisa–Nysa są regionalni eksperci zajmujący się konkretnymi dziedzinami. Obecnie aktywnie działają grupy w następujących dziedzinach: Lasy, Komunikacja drogowa, Transport kolejowy, Zarządzanie kryzysowe, Zdrowie publiczne, Turystyka, Turystyka rowerowa, Biblioteki, Statystyka, Historia, Zabytki i Edukacja. Jako grupy projektowe zaproponowano grupy Woda-Czysta Nysa, Gospodarka - Nagroda Innowacji oraz Domy przysłupowe. Całkowicie oddzielnie funkcjonują grupy Małego Trójkąta (miast Hrádek nad Nisou, Zittau i Bogatynia). Wśród inicjatyw transgranicznych, które nie są kierowane przez sekretariaty Euroregionu Nysa, są Planowanie regionalne oraz Współpraca uczelni wyższych.

